

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Előfizetési árak:
1 évre 12 kor., 1/2 évre 6 kor., 1/4 évre 3 kor.
Egyes szám ára 10 fill.

Felolós szerkesztő:
BILKEI FERENC.

Megjelenik: keddén, csütörtökön és szombaton este.
Szerkesztőség és kiadó-hivatal: **Szent-István-tér 1.**
Egyes számok kaphatók: a dohánytözsékben.

Közgyűlés a vármegyén.

Nagyjelentőségű, a politikai válságban egy egész vármegye nézetét nyilvánító közgyűlés volt tegnap a vármegyén, a melyre épen politikai súlyánál és tendenciájánál fogva nagy számban sereglettek össze a vármegyei törvénytestület tagjai. A törvényhatóságok ilyen politikai tendenciájú megnyilatkozását szívesen látjuk, mert a törvényhatóságok épen az alkotmány, nemzeti eszméink védelmében erős faktort képviselnek s minthogy a nemzettesttel a legközelebbi összefüggésben állanak, nyilvánítják a nemzet akaratát. Mi örömmel látjuk, hogy az alkotmányos küzdelmekből való részvétel által törvényhatóságunk részt kér magának azokból a súlyos kötelességek közül és felelősségérzetből, amely most a nemzet minden fiának vállára nehezedik. Fejérvármegye törvényhatósága imponzánisan s egyöntetűen Kossuth Ferenc politikai bölcsessége, előrelátása mellett döntött, határozatilag bizalmát nyilvánítván neki.

A közgyűlés másik kiemelkedő mozzanata a közigazgatási bizottság újjaalakítása volt. A kérdés eldöntésében ezuttal szokatlan s mondhatjuk öröndetes jelentőséget észleltünk. Az állandó választmányának a választásokra vonatkozó proposíciója nem ment át minden ellenzéki szel-

lem nyilvánulása nélkül. Jele ez annak, hogy a törvényhatóság minden tagja véleményét, nézetét szabadon, a legjobb megfontolása szerint akarja nyilvánítani. Ki mondaná nekünk, hogy ez így nem helyes! A közgyűlés lefolyása a következő volt:

A közgyűlésre nagy számmal jelentek meg a törvénytestület tagjai a megye minden részéből, sőt érdeklődő hölgyközönség is emelte a közgyűlés élénkségét, hangulatát. A terem csakhamar eleven képet nyújtott. Egyrésztől a politikai állásfoglalás találgatásai, másrésztől a választás eshetőségei szokatlan élénkséget hoztak a közgyűlési terem mások egyhangú csendes falai közé. *Széchenyi* Viktor gróf főispán megnyitván a közgyűlést kifejezést adott örömeinek a szokatlan arányban megnyilvánult érdeklődés felett s egyuttal jelezte, hogy a közgyűléshez egy indítvány érkezett. Az indítványt *Havranek* József aljegyző olvasta fel a következőkben:

Méltóságos Gróf Főispán Ur!

Tekintetes Törvényhatósági közgyűlés!

Tisztelettel kérem, hogy alábbi indítványomat elfogadni méltóztassék.

Indítvány.

Határozatilag mondja ki a közgyűlés, hogy

1. Hazánk küzdelmes történetében a nemzet ritkán áliott súlyosabb válság előtt, mint a jelenlegi, mert a békés kibontakozás útjába az osztrák gyűlölet olyan nagy sullyal tán még sohasem vetette magát mint most. A nemzet

vezéreinek bölcsessége és mérséklete tehát a legsúlyosabb megpróbáltatást állja ki akkor, midőn egyrészt a nemzeti jogok megvalósításáért folytatott küzdelemről, másrészt az ország anyagi javait és belbékéjét fenyegető súlyos politikai válság elhárításáról van szó.

Élteti tehát a törvényhatóság azt az ádáz gyűlöletet, melyet Ausztria irányunkban már évek óta tanusit és egyuttal visszautasítja azt a jogtalan és durva eljárást, amellyel kizárólag a nemzetre és a királyra tartozó válság megoldásába avatatlan kézzel beleavatkozni igyekezik, ugyanazért óhajítja a vármegye közönsége, hogy a nemzet hivatott vezéréit méltányos küzdelmükben a nemzet minden igaz fia támogatassa. Mert káros a széthuzás akkor, mikor Ausztria összes népei a magyarországi nemzetiségekkel karöltve már szinte elérkezettnek látják az időt arra, hogy ebben az országban a magyarság uralmát végleg letörjék.

Bizalommal viseltetik tehát a vármegye közönsége a nemzet vezérei iránt és különösen bizalmát nyilvánítja Kossuth Ferenc irányában, aki azon súlyos, de magaslatos feladat előtt áll, hogy az általa képviselt nagy eszméket bölcs mérséklettel és politikai előrelátással igyekezzik összhangba hozni az uralkodó és a nemzet érdekeivel.

Az indítványt egyhangú lelkesedéssel tette magáévá a közgyűlés, félreérthetetlen dokumentumát szolgáltatván ezáltal annak, hogy egyöntetűen, a helyzet komolyságához méltóan kíván részt venni a nemzeti életünk gyökereit bolygató politikai eseményekben.

Nagyobb érdeklődést keltettek még a meg-ejtendő választások. Ez alkalommal újja alakult a közigazgatási bizottság és a vármegyei földadó

Vörösmarty emlékezete.

Irta és a Vörösmarty-kör 1909. dec. 1-én tartott ünnepélyén felolvasta:

KELEMEN BÉLA, főreáliskolai igazgató.
(Folytatás.)

Bajza — „a kis Bajza” mint Kazinczy nevezi, — még Toldynál is rettegettebb ember volt. Amily lágyan epedő, olvadékonny verseket írt, oly kegyetlen volt mint kritikus és bíráló. Megjelenésének előkelő komolysága, magatartásának nemes büszkesége mindenkit tisztelettel töltött el, s ezt puritán jellemével, szinte aszketikus életével ki is érdemelte. Vörösmarty joggal nevezte őt „tiszta arany”-nak s Toldy méltán írta róla, hogy valóságos antik jellem, melynek tiszta tükréhez a köznapinak leghalkabb lehelle sem fért. Ahol ő megjelent, rögtön elhalgatott minden pajzán szó, minden vaskosabb tréfa.

Bajza is, Toldy is rendszeren mély áhitattal hallgatták végig azokat a rengeteg hosszú értekezéseket, melyekből a tudós társaság üléseinek tárgysora kikerült. Vörösmarty ilyenkor irta legszebb lírai költeményeit.

Becsülni becsülte a tudósokat, de nem nagyon kereste a társaságukat. Kivette részét a komoly munkából, ennek szentelte nappalait, de azután megkívánta a vidámságot, a szórakozást. Ezt is a maga igénytelen módján. A nemzeti színház előadásainak nem volt hibe és figyelmesebb nézője. „Betegnek kellett lennie, — írja Lauka, — ha az akadémia páholyában meg nem jelent.” Színház után pedig bármily messze elsétált, ha barátai valahol jó sültet, jó bort tudtak.

Csak természetes, hogy a *Főti dal* szerzője nem volt antialkoholista (ezt a régi jó világban nem ismerték). Heimeról tudjuk, hogy élt-halt a jó cukrászdákért; Vörösmartynak más volt az ízlése. A legelőkelőbb vendéglóktól kezdve a kisebb sörházakig mindenütt megfordult, ahol jól lehetett enni és jó italt mértek. De azért vétenénk emléke ellen, vétenénk az igazság ellen, ha őt a Lombroso iszákos lángelméi közé sorolnók. Nagy a különbség közte és egy Swift közt, aki alkohol-szenvedélyétől úzve, lelkész léteére eljárt a legpiszkosabb lebujkoba és szívesen komázott a legelvetemültebb embe-ekkel is. Vörösmarty nem tagadta, hogy „Bort megissza magyar ember”, de ebben

nem beteges szenvedély vezette, hanem a társas élet kedvelése. „A társaság volt éltető eleme — mondja Lauka, ki éveket töltött körében — amiért magában jóízűen enni, inni vagy mulatni nem tudott.”

Aztán ne felejtjük, hogy akkoriban Magyarországon az irodalom és a politika jórészt a vendéglők és a kávéházak asztalai mellett csinálódott. Ezek voltak a nyilvánosság tüzhelyei, itt készült a közvélemény. Szépen elfért a szűk, dohányfüstös helyeken az akkori Pestnek, ennek a német nyárspolgár-városnak egész magyar íróvilága!

Itt, Bohémiában, Vörösmarty volt a korlátlan fejedelem. „Miska bácsi”-ja volt mindenkinek, úgy tisztelték, mint irodalmunk apját. Ahol ő íróból és színészből álló táborkarával megjelent, felderültek az arcok, megcsordultak a szívek. A feszes etikettet nem szerette. Fáy András estélyeiről, bár a házigazdát családostul nagyrabecsülte, a legelső közt szokott távozni. Zártkörű mulatságban nem szívesen vett részt, már azért sem, mert a rendestől eltérően kellett öltözködni.

Megjelent olykor Széchenyi István és

Sövegjártó János

vászon kereskedése

Székesfehérvár, Barátok épülete.

Nagy választék ág- és asztalneműekben, színes és fehér barchetok stb.

olcsó, szabott árak mellett.

Mal lapunk 4 oldal.

00000679

bizottság. A közigazgatási bizottságból mandátumok letétével kiléptek: Csontos Andor, Cziráky Antal gróf, dr. Horváth Gyula, dr. Manndorff Géza és Rosenfeld Henrik. A megejtendő választásokra a szavazatszedő bizottság elnöküül Eszterházy László gróftól küldötte ki a közgyűlés. A választás eredménye a következő: megválasztottak br. Manndorff Géza (176), Cziráky Antal gróf (175), Csontos Andor (171), dr. Horváth Gyula (124), Rozenfeld Henrik (118). Szavazatot kaptak még Layer Nándor (71), Zichy János gróf (64), Vétessy József (9) és dr. Pajzs Gyula (4).

A vármegyei földadó bizottságot, miután 20 tag névszerinti szavazást kért, szintén választás útján alakították újra a következőképpen: rendes tagok lettek: Széchényi Viktor gróf (154), Cziráky Antal gróf (153), Szávits Miklós (153), Rézman Pál (152), Köhler Albert (150), Dettrich Zsigmond (152), Koller János (145), Csontos Andor (138), Rosenfeld Henrik (133), Leopold Lajos (124), Koller Tivadar (103). Szavazatot kaptak még dr. Horváth Gyula (100), Pajzs Gyula dr. (73), továbbá Magdics István, dr. Klautz György, Szluha Dénes, Grünfeld Jakab stb. Póttagokká választotta a közgyűlés a következőket: Kenessey Gyula (153), Édes István (153), gróf Zichy Rafael (151), Meszlény Pál (171), Vancsai István (153), H. Földes János (148), Schlesinger Sándor (151), Grünfeld Jakab (148), Hartal Mihály (105), Szláha Dénes (112), Layer Nándor (141). Szavazatot kaptak még dr. Pajzs Gyula, Rozenfeld Henrik, dr. Klauz György, Magdics István, stb.

Stauber Albertnek Dunaföldvár—Rétszilás között építendő helyierdeklőt vasutára adott engedélyt tudomásul vette a közgyűlés.

Mikszáth Kálmán munkáinak jubiláris diszkidását megrendelte a vármegye. Ez a lépés inkább csak Mikszáth iránt való tiszteletből történt, praktikus haszna nincs.

Vértesacska szabályrendeletileg eltörölte a községi lakosok éjjeli őri szolgálatát, a közgyűlés Balogh Gyula megokolására nem hagyta jóvá a szabályrendeletet.

Baththyány Kázmér grófok ebédjén vagy estélyén, de mint Gyulai mondja: „nem kívánt a fensőbb körök állandó vendége lenni.“ Lelke oda vonzotta, ahol az irodalom emberei adtak egymásnak találkozót. Rendkívül jól érezte magát Bárfayéknál, gróf Károlyi György titkáranak szeretetre méltó családi körében, melynek estélyein az „Auróra“ tagjai rendszeres vendégek voltak. De Vörösmarty nemcsak az estélyeken vett részt, hanem minden héten néhányszor ott is ebédelt vagy vacsorált, elmésem eltársalogva a derék háziasszonnyal és kedélyesen eltréfálkozva a rokon leányakkal, kik közül a még gyermek Klobusitzky Matild később Szitáry grófnét, annyira kedvelte, hogy költeményt is írt számára, *Matild ála* címmel.

Többi estéjét a bohém tanyákon töltötte: a Mátyás király-ban, az Aranykéz-ben, Lícinius-ban, a Szólló-ban, a Komló-ban, a Csiga-ban és más kedves helyein, kedves emberei: a nemzet napzámásai, az írók és színészek közt. Ott töltögette az asztalfőn, derült komolysággal figyelve a társalgás menetét, mely elsősorban természetesen az irodalmi és politikai ügyek körül forgott. Mellette Bajza foglalt helyet, de csak akkor, ha a Heinrich-házban levő írói kör, vagy a Csiga volt a kiválasztott vacsoráló hely; a kisebb vendéglőkbe, már nem kísérté el nagynevű barátját. De elkísérték a többiek: a „nyers nyakas“ szittya Vahot Imre, a „Pesti Divatlap“ negytehintélyű szerkesztője; Gaal József, a Paleskei Nótárius jókedvű szerzője, híres tősztozó, ki soha reggel előtt le nem fektült; a szalónokban és kurtakocsmákban egyaránt népszerű Lisznyay Kálmán, ez a furcsa legényke, ki a képtelen nagyotmondásban kereste a zsenialitást; a párisias előkelőségű Aorján Boldizsár, kitől Vörösmarty is „Petőfi is sokat várt; a tréfás kedvű Lauka Gusztáv, költői álnevén Don Gunárosz, ki tizenöt hónapon át mint champagner-dugó-készítő és dohánylevél-símító segédkezett Vö-

Vereben vasuti megálló létesült, költségeit megszavazta a község.

Szabolcsvármegye elismerést érdemlő határozatot hozott a körösmák visszaéléseinek lehető megakadályozása céljából. Nagyobb joghatóságot kíván biztosítani a közigazgatási hatóságoknak a visszaélések megakadályozása dolgában. Az országgyűléshez küldött kérelmet a vármegyéknek is megküldötte pártolás végett. Megyénk törvényhatósága egyhangulag járult hozzá az átíratához.

Sárszentmiklós község a népjólét emelését tartván szem előtt, állattenyésztési alapot létesített. A közgyűlés helyeslőleg vette tudomásul.

A vármegye martonvásári árvaházának anyagi alapjai körül nagyobb pénzmennyiséget takarított meg. Ezt az alapot a növényekedő továbbképzésére fogják fordítani. A vármegye e határozathozatal által humanus érzéséről tett tanúságot.

Etyek község iskolakérdése újból nagyobb hullámokat vert fel a közgyűlési teremben. A dolgot mi már nem egyszer szellőztettük, mint-hogy azonban a vármegye életében jellegzetesen abnormis jelenségnek tartjuk ennek a kérdésnek elbírálását, újra bővebben visszatérünk rá. Most csak röviden jelezzük, hogy a község képviselő-testülete, nyilván a kath. iskola iránt tanusított ellenszenvből 100.000 koronás költségen községi iskola építését határozta el. A kath. iskola jó, most még jobb lesz, a termeket ki fogják egészíteni, a község gazdasági politikáját azonban fel kell fordítani, hogy a kath. iskolán, annak érdekeit, illetve annak vezetőségén bosszút lehessen állani. Ezeket a gyönyörű állapotokat mi ismerjük, azért vissza fogunk térni rá. A község határozatát a kath. iskola vezetőségének megfellebbezése ellenében Szűts Jenő alispán,

rösmarty oldala mellett. És még sokan a Pesten lakó és a vidékről felránduló írók közül. Gyakran megfordult ott Egressy Benjamin, a kedvelt népdalszerző; a színészek közül Megyeri és Lendvay szinte elmaradhatatlanok voltak, kívülök Egressy Gábor, Udvarhelyi és mások is gyakori vendégei voltak Vörösmarty társaságának. „Boldog idők! — sóhajt fel Szigligeti — még akkor paradicsomban éltünk: színész és kritikus egy tálból evett; pedig még akkor nem is házasodott össze az irodalom és színészet; talán ez az oka, hogy most már ama paradicsomi csöndélet boldogságának vége! Valamennyiük közt Megyerit szerette Vörösmarty legjobban. Éveken át együtt vadászgatott vele s rendszeren együtt esteliztek. Sok szép órát szereztek így egymásnak, de másoknak is. A megtoldott asztal mindig hosszabb lett, míg végre egy egész külön teremre lett szükség. „Vörösmarty kimondhatatlanul kedves humora — mondja Szigligeti — s Megyeri híres anekdotái“ megfűszerezték az egyszerű vacsorát. Pattogott az-élc, de a vidám poharazás közt komoly szó is járt. „Sokat mondott meg vagy fejtett ki itt Vörösmarty, — így írja Gyulai, — mit bírálataiban elhallgatott vagy alig érintett.“ Egressy Gábor szavalattal, Lendvay népdalok előadásával járult hozzá a társaság szórakoztatásához. S mi sem jellemzi jobban költőnk demokratikus természetét, mint az, hogy ebből a körből az egyszerűbb emberek sem voltak kizárva. Szijj Samu gépészt és Zoffcsák asztalost legmeghittőbb barátainhoz számította, kik a nyári hónapokban a szabadba teit kirándulásain is el-elkísérték. Az ilyen kirándulásokat nagyon szerette. Unnepe volt — mondja Lauka — ha a szabadban, fűben, bokrok között vagy a fák árnyékában, tarisznyából lakomázhatott, kulacsból iddogálhatott és a délutáni órákban az égfelé fordított arccal szunyókálhatott.

(Folyt. köv.)

Kenessey Gyula, Czibál Ferenc (Etyek) pártolása mellett Magdics István felszólalása ellenére 36 szavazattal elfogadták. Magdics indítványa 18 szavazattal kisebbségben maradt. Együttal az újabb etyeki határozatot, mely szerint kimondták, hogy a kath. iskolát nem segítyezik, jóváhagyta a közgyűlés.

Soponya, Tác, Csűsz községek körállatorvosi állást szerveztek.
A közgyűlés d. u. 1/2 2 órákor ekkor már gyenge érdeklődés közepette ért véget.

UJDONSÁGOK.

— Személyi hír. *Erzsébet Anália* főhercegnő, *Lichtenstein* Alajos hercegné tegnap este érkezett hazra néhány hónapra terjedő külföldi tartózkodásából. A főhercegasszony legutóbb a steierországi Frauenthalban tartózkodott.

— A pécsi püspök részvéte. *Zichy Gyula* gróf, a pécsi egyházmegye buzgólelkű megyéspüspöke megható módon nyilvánította részvétét a mult héten oly hirtelenül elhunyt Bulics Ferenc budakeszli esperes plebános halála felett. Tudvalevő, hogy *Zichy Gyula* gróf a székesfehérvári egyházmegye tagja volt. Mint ilyen egyetlen kápláni állomásán Budakeszin volt Bulics Ferenc mellett. Szinte csodálatos az a kölcsönös szeretet és tisztelő vonzódás, a mely a principális és káplánja közt kifejlődött s a mely később is megmaradt, még akkor is, mikor *Zichy Gyula* gróf a magyar püspöki állások egyik legfényesebbjére lépett elő. Most, hogy a jölelkű principális elhunyt, a volt káplán megható módon adott kifejezést gyászának. *Krencz Ignác* apátkanonokhoz, a budai alsó esperesi kerület főespereséhez a következő levelet intézte:

Pécs, 1909. XII. 3.

Nagyságos Uram!

Engedje meg Nagyságod, hogy szegény jó Bulics esperes varatlan elhalálózása által gondjaira bízott budai főesperességet ért gyászban a legőszintébben részt vegyek, mert jó magamat a szeretet és a hála kötelei fűznek a boldogult felejtethetlen emlékéhez, akinek oldalánál papi működésem zsengeit éltem és a megboldogult jószágos szeretetét élveztem.

A jó Isten jutalmazza meg a jó szívű és lelki lelkipásztort, kinek emléke élni fog híveinél. Requiescat in pace.

In Corde Jesu testvére

Zichy Gyula
püspök.

Ez a levél mindennél szebben beszél s valóban nem igényli a kommentárt. De érdekes az, hogy *Zichy püspök* ezt *Krencz Ignác*hoz intézte, a ki valamikor régesrégen helyettes plebános is volt s akkor Bulics Ferenc volt az ő egyetlen káplánja. A jó öreg *Krencz* kanonok úr, a kit az egész egyházmegye, de Fehérvár minden polgára is a legnagyobb tisztelettel övez körül, meghatva elmélikedik most a véletlennek különös játékan, a mely három ember sorsát ily érdekes módon hozta összeköttetésbe.

— Egyházmegyei hírek. A Bulics Ferenc halálával megüresedett budai alsóesperesi kerület esperesévé *Angeli Márton* pilisvörösvári plebánost nevezte ki a megyéspüspök. Budakeszire ideiglenes adminisztratorrá *Arany Imre* nagytétényi káplánt, az ő helyébe pedig *Röszler Ignác* ráckevei káplánt küldötte.

A megyéspüspök pályázatot hirdet a kálozi plebániára, a hol az adminisztrá-

tori tisztet ideiglenesen Debrecenyi Gyula segédlelkész tölti be. Székely Gyula Pécs-egyházmegyei áldozópap, sárszentmihályi helyi káplán a főpásztor fölvetette az egyházmegye kötelékébe. A mint halljuk, Zichy Ráfael gróf mint patronus, őt jelölte a kálozi plebiánára.

A régészeti egyesület alakuló gyűlése. Volt valamikor városunkban régészeti egyesület, amely feladatául tűzte maga elé, hogy összegyűjti megyénk, ősi városunk történelmi emlékeit s a multak kegyeletének áldozva, történelmi emlékeinket, hagyományainkat fentartja a város közönségének érdeklődésében. Az egyesület tulajdonképen még most is fenáll, de csak — névleg. Névleges tisztokra van csak, tagjai nem fizetnek semmiféle díjat, sőt akik akarják fizetni a tagsági díjakat, azoknak sincs módjukban, mert — nem fogadja el senki. Tegnap délután 3 óra-
kor az egyesület ujjáalakulásának, illetőleg címének és jellegének megváltoztatása dolgában Széchényi Viktor gróf elnöklelte alatt ülést tartott a megyeházán. A tanácskozás arról folyt, hogy az egyesület ujjáalakítását, illetőleg régi jellegével kibővítését, vagy pedig beolvadjon a Vörösmarty-körbe. Mindegyik tervnek volt képviselője. Az egyesület jelen állását Lauschmann Gyula dr. változta. Az egyesület vezetősége régebben foglalkozik azzal a gondolattal, hogy az egyesületet ujjáalakítsa, erre a célra egy bizottságot is küldött ki, azonban az új alakulás lehetőségei alkalmas helyzet, mód nem találkozott. Lauschmann dr. az új alakulás létrehozására előterjesztette, hogy ezzel egy összehívandó közgyűlés foglalkozzék. Hattyuffy Dezső dr., a régészeti egyesület elnöke szót hozta a tervekhez. A régészeti egyesület kezelése alatt álló régiségtárgyak, amelyek a vármegye bökészütségéből most a megyeházán nyertek elhelyezést, jogilag a város és a megye tulajdonában vannak. Épen ezért a régészeti egyesület, amelynek hivatása tulajdonképen ezeknek a régiségi tárgyaknak kezelése s a régiségek kulturájának ápolása, nem volna beolvasztható a Vörösmarty-körbe. Legalkalmasabb volna az egyesületnek Múzeum-egyesületté való átalakítása, ebben az esetben szélesebb kulturális célokat is szolgálhatna. Mint Múzeum-egyesület amelybe könnyebben lehetne eleven életet vinni, állami támogatásban is könnyen részesülhetne. Így van ez az ország több városában, Veszprémben, ahol a Múzeum-egyesület a közművelődésnek ugyszólván egyetlen faktora, 6000 korona állami segínyt élvez az egyesület.

Széchényi Viktor gróf főispánnak az iránt voltak aggodalmi, hogy egy új egyesület létesítése, általánosságban a kulturális egyesület könnyen nélkülözne az intenzív vezetést s hivatásának szolgáltatást.

Schlamadinger Jenő dr. főgyógyász a Vörösmarty-körbe való beolvadást farrán a legcélravezetőbbnek. A régi egyesület felszámolásával minden nehézség nélkül alakulhatna át a Vörösmarty-kör egyik szakosztályává. Így külön tagdíjak természetesen nem lennének.

Vértessy József, a Vörösmarty-kör igazgatója azon az állásponton volt, hogy az Új múzeum egyesület a Vörösmarty-kör alosztálya gyanánt szerepelhetne. Hosszabb tanácskozás után abban állapodtak meg, hogy a teendők megbeszélésére három tagú bizottságot küldenek ki. A bizottság tagjai lettek Hattyuffy Dezső dr. Lauschmann Gyula dr. és Schlamadinger Jenő dr. A véleményekből úgy látjuk, hogy a Múzeum Egyesület terve győz. Amennyiben kultúrát szolgál s meglevő egyesületeink érdekeinek veszélyeztetését nem látjuk, mi is a mozgalomhoz állunk.

Eljegyzés. Fister Lajos kiskunfélegyházi vasuti tiszt eljegyezte Gadácsy Aduskát, Kralovits Imre helybeli adótitzi bájós sógornőjét.

Vörösmarty ünnepély. A főreáliskola lelkes ifjúsága Vörösmarty Mihály születésnapján kedves ünnepélyvel rótta le a kegyelet adóját a nagy költő iránt szombaton d. u. 5 órakor. Az ünnepi beszédet Csizmázia János VIII. oszt. tan. mondotta, ezenkívül több sikerült szavazat, ének és zeneszám tette kedvessé, emlékeztetéssé a minden ízében sikerült ünnepséget. Különösen felöntek az énekkel előadásai, melyen Fricsaj karmester szakavatott keze látszik.

A közismereti tanfolyam megnyitása. A közismereti tanfolyam, amely rendszeres, egész ismeretkört felelő előadásokra gyűjtötte egybe városunk közönségének tanulni vágyó elemeit, szombaton este nyílt meg meleg érdeklődés, közösette ünnepies keretek között. A tanfolyamra beiratkozott hallgatók mintegy 60—70-en jelentek meg az első előadásra, legnagyobb részét kereskedők, iparosok, kishivatalnokok. Megjelent azonfelül a megnyitón az előadó tanári kar és a tanfolyamot rendező Széchényi Szövetség vezetősége. A tanfolyamot Farkas Antal, a tanfolyam igazgatója nyitotta meg szép beszéddel, amelyben utalva a tudás, az ismeretszerzés nagy fontosságára, arra kérte a hallgatókat, hogy komoly céljához, az elérendő eredményhez mérten tartson ki az előadások látogatásában. Azután Kerekes Lajos dr. városunk népszerű főjegyzője ült a katedrához s a művelődés fontosságát hangoztatva a nemzetek életében, megkezdte előadásainak sorozatát a közgazdaságtan alapsmereteinek közlésével. Az egyébként száraz témát olyan kellemes, érdekes formában tárta hallgatói elé, hogy azokban a legjobb benyomásokat keltette s megerősítette őket a tanfolyam nagy céljának értékelésében.

Kongreganisták ünnepe. A főgimnázium Mária-Kongregációja holnap, Szeptőlteni fogantatás ünnepén d. e. 11 órakor felvételi ünnepet tart a ciszterciák templomában. A felvételt Zalai Mihály igazgató végzi, ünnepi beszédet Károly Ignác tanár mond.

Választási mozgalmak. A tóvárosi városrész f. hó 5 én délután a református iskola tanács termében nagyszámmal gyülekeztek össze, hogy f. hó 8 án megejtendő bizottság tagválasztásra alkalmas jelöltre gondoskodjanak. Az értekezletet Dieballa György a városi ügyek régi harcosa hirta össze és beható eszmecsere után úgy a város, mint speciálisan a tóvárosi városrész érdekeinek legmegelőbb jelöltjeül Vigyázó Imre kir. főmérnököt, a kulturmérnöki hivatal helybeli főnökét ajánlotta. Miklós Géza ev. ref. lelkész szintén meleg szavakkal ajánlotta az értekezletnek, hogy miután a város ugyanis nagyfontosságú művek elkészítése előtt áll, mint például a vízvezeték, csatornázás, a több évtizedeken át húzódozó rétöntözés ügye, a legalkalmasabb jelöltnek ő is Vigyázó Imrét tartja, ki a földművelésügyi minisztérium helybeli képviselője lévén, az ezen ügyekkel járó s felsőbb jóváhagyást igénylő dolgok elintézésében úgy a városnak, mint a polgárságnak nagy hasznára lehet. Winkler Nándor déli vasuti főmérnök hosszú és okos beszédében az előtte szólók jelöltjét támogatta, Rauscher Béla déli vasuti főfelügyelő pedig a város technikai fejlődése szempontjából tartotta igen üdvösnök, hogy egy oly ember kerüljön be a bizottsági testületbe, ki tanulmányokkal és állásánál fogva a város iparát és kereskedelmét lesz hivatva fejleszteni és előbbre vinni. Az értekezlet Vigyázó Imre éltetésével lelkes hangulatban ért véget.

A Palotavároson újabb jelöltként Balog Ferenc barólymesternek is van pártja. Hir szerint a Palotaváros Németh János és Németh István, a Tóvároson pedig Vigyázó Imre kerül ki győztesen.

Előadások. A Szabad Liceumban a mult vasárnap a természet zsufoltság megtöltő hallgatóság előtt Vass József dr. tartott nagy tudományú előadást az államról s az állampolgári jogokról és kötelességeikről. Azokat az előteleteket osztotta el, amelyek az állammal szemben annak polgárai támasztottak s oda konkludált, hogy az állam tökéletessége, úgy a mint a praktikus életben látni akarjuk a polgárok erkölcsi tökéletességétől s attól függ, hogy a polgárok az ő erkölcsi céljaikat mennyire tudják érvényesíteni az államban. Este 6 órakor a Népkademiában ugyan csak Vass dr. beszélt nagy hatással az internacionáliszmusról. Az előadás mindkét helyen kellemes szórakoztató rész követte.

A Csákvári Plebiánai Cecilia Énekkar november 28-án tartotta rendez. évi közgyűlését, melyen a tisztikar beszámolt az énekkar egész évi működéséről, pénzüről és az énekdarabok összegéről. E napon az énekkar misét mondatott, melyen vegyest gregorián énekeket énekeltek. Lélekemelő volt, amikor az összes tagok a karmester vezetésével a szent áldozáshoz járultak.

Hálokozás. Mezey Károly Gyúró községnek 30 éven át farsághatatlán érdemes jegyzője hosszas betegség után 72 éves korában f. hó 6-án reggel elhalt.

A Fejérmegyei Szövetkezetek Szövetsége feleleveníteni akarván azt a sok szép reményit, amelyet hozzá fűztünk, tegnap d. u. 3 órakor ülést tartott **Manndorf Géza** báró elnöklelte alatt a vármegyeházán. Az ülésen szövetkezeti ügyünk legjobbjai vettek részt. Kár, igazán kár, hogy olyan kevesen vannak. Jónak látjuk leközlömi névsorukat. Megjelentek **Manndorf Géza** báró elnökön kívül Széchényi Viktor gróf főispán, Koller Pál, a vármegye közgazdasági előadója, Streit Ferenc irodagazgató, Rácz Endre plebános, Mészöly Endre ref. lelkész és Armos Jenő titkár. Mindnyájan meleg szívvvel nagy jóakarattal s mondhatjuk, a hazafias kötelességek magasztaláról szemlélik a nemcsak politikai, de szociális válságban is vonagló nagy nemzettestet s kell, hogy tisztelettel emittük nevéket. Annyi nehézségben, az érdeklődésnek igazán nehezen megérthető hiányán keresztül felelevenítették a Fejérmegyei Szövetkezetek szövetségének működését s teret akarnak biztosítani neki vármegyénk szociális intézményekben oly szegény területén. Sajnáljuk, hogy a gyűléssel, amely felölelte a Szövetkezetek szövetségének összes gondolatait, terveit, jövőnd munkásságának programját most bővebben nem foglalkozhatunk. Legközelebb találunk rá alkalmat.

A Nádor csatorna társulat ma d. e. ülést tartott, a melyben mellőzte a Malom csatorna mélyítésére vonatkozó előterjesztést. A mélyítés 75 ezer koronát igényelne. A kulturmérnökség szerint ez a mélyítés rövid idő múltán aktuálisvá válik, a mennyiben a csatorna eliszápolódása mindinkább nyilvánvaló.

A tüdővész ellen. Annak a nagy és kártartó küzdelemnek, a mely városunkban és megyénkben is lankadatlanul folyik a nagy ellenességnek, a tüdővésznek leküzdésére egy jelentős mozzanatot láttuk a mult szombaton a Kereskedelmi iskolában. Az iskola vezetősége nagy kötséggel és dicséretes józiséggel felolvasó teremmel is átalakíthatóvá tette az intézet tágas tornatermét. Itt tartotta meg nagyérdemű felolvasását **Putaki Ármin dr.** a tüdővész ellen harcoló orvosok egyik legkiválóbb és legtudósabb tagja. Előadását, a mely kerek egy órát vett igénybe vetített képekkel kísérte. Bemutatta a tüdővész által okozott betegségek rombolásait és szörnyű képeit. Valóban így látunk csak meglevenítve azt a szörnyű ellenséget, a mely láthatatlan, de szomorú eredményekkel közöttünk szedi áldozatait. Igaza volt a tudós felolvasónak, mikor azt mondotta, hogy az egész társadalomnak csatorna kell állni, mikor ezt a minden lépésünkre leselkedő gonosz átkot lefejevrezni akarjuk. Láttuk az ismerős alakokat, a beesett arcú, beesett mellű, köhögő kísérteket. Megtudtuk, hogy annyi ismerős betegség, a melyek más-más névvel szerepeltek a köznapi szótárban, tulajdonképen csak a tuberkulozis veszedelmét leplezik. A közönség körében ott láttuk a Széchényi Viktor gróf főispánt, Saára Gyula polgármestert, Szüts Jenő alispánt, nagyszámu hölgyközönséget s természetesen az intézet egész ifjúságát, a melynek a felolvasás első sorban szót. Nagyon helyesnek és célravezetőnek tartanánk, ha a kitűnő felolvasást hasonló keretben a többi intézetek ifjúsága is megismerné.

Karácsonyra ifjúsági iratok, képeskönyvek, díszművek, levélpapírok, irókészetek, földgömbök, fényképek és fi-ihai készületek stb. nagy választékban Kiökner Péter udv. könyvkereskedésében Sáskesféhervárott.

A migrén legtöbbször csak a lassú emésztésből ered. A természetadta **Ferencz József**-keserűviz a gyomor működését kitűnően felírvisíti. Kíméletes hatása miatt érzékeny idegzetű emberek, különösen nők, előszeretettel használják. Igyunk időközönként éhgyomorral fél pohár valódi **Ferencz József**-keserűvizet!

— A gazdasági egyesület a népért. A múlt évhez hasonlóan az 1910. évben a vármegye két községében, Csákkörményben és Etyeken 6-6 hétre terjedő háziipari tanfolyamot rendezett a gazdasági egyesület. Célja ezen tanfolyamoknak az, hogy a munkásnépet oly háziipari cikkek készítésére oktassák ki, mely által anyagi jólétét előmozdítja, megélhetését biztosítja. A tanfolyamokon olyan háziipari cikkek készítését tanítják, melyek előállításához szükséges anyagok helyben, vagy a közelben könnyen és olcsón szerezhetők be. Ilyenek a fűzfavessző, szalma, gyékény és csuhi fonás.

Azon örvendetes körülménynél fogva, hogy a kisgazdák a múltban tartott ismeretterjesztő előadások iránt nagy érdeklődést tanúsítottak, a vármegye 20 községében ismeretterjesztő előadást fog rendezni. Az előadások alkalmával az okoskerü állattenyésztés, növénytermelés, okoskerü trágyakezelés, állatbiztosító szövetkezetek alakítása s a törvényismeretek körébe vágó dolgokról népies modorban előadásokat tartanak, hogy a kisbirtokosokat a mezőgazdaság haladásáról, fejlődéséről ezúton is tájékoztassák, utbaigazításokat adjanak a kisgazdáknak arra nézve, hogy gazdaságukat okoskerü miktént kezeljék, a legnagyobb jövedelem elérése céljából.

Azokban a községekben, hol a munkásnép a fűzfavessző fonását már elsajátította és fűztelep létesítésére alkalmas terület van, fűztelepeket létesített úgy, hogy a szükséges fűzdugványt és a föld megforgatásához kat. holdanként 100 kor. segélyt a földművelésügyi kormánytól kieszközölje. A népies szarvasmarhatenyésztés előmozdítása, emelése céljából a vármegye több községében tenyészsarvasmarha díjazást rendeztek. Ezen díjazások alkalmával a kiválóbb állatok tulajdonosait pénzzutalomban részesítették s részükre díszoklevelet állítottak ki.

— Színház után. Az Otthon kávéházban Kossuth-utca 17 mozgófénykép előadások teljes műsorral, ugyanott színházi vacsora kapható, áll sonka, tea, tojás vaj és kenyérből ára 1 korona „Olympia” mozgófénykép színház budai ut 3 sz. naponta előadások, kezdete fél 9 órakor fennemelési műsorral.

A VÉRSEGENYSÉGET,

EZT AZ ALATTOMOS BETEGSÉGET meg kell szüntetni a SCOTT-féle csukamájolaj EMULSIÓ-val, mielőtt tulságosan elharapódnék.

Az arcz megpirosodik, megtelik és az életkezd visszatarthat azok meg-
lepetésére. A kik először használják a

SCOTT-féle Emulsió-t.

Az eredeti SCOTT-féle eljárás által izletessé és emészthetővé tett leg-tisztább alkatrészek, melyek a vér-segényességnek útját állják képezik a

A SCOTT-féle EMULSIÓ

világosra ismert sikerének titkát.

A SCOTT-féle EMULSIÓ

a legvíválób, b,

Egy eredeti üveg ára 2 k. 60 fillér.

Kapható minden gyógyszeriarban.



Az Emulsió vá-sárkányai a SCOTT-féle módszer végje-gyűlése a halakat — kékük egye-lombu vonal.

— Megőrült. Tudósítónk írja: Tolnai Ferencné kicske asszony valami miatt összekocant a házigadójával, aki úgy ált boszut, haragos lakóján, hogy kirántotta a létrát alóla, ámint a padlásra akart menni. A szerencsétlen asszony fejére zuhant le, agyrázkódást szenvedett, s azon-nal kitört rajta az őrültség. Az ügyet a csendőr-ség vette a kezébe.

— Betörések a szőlőhegyen. Folyó hó 4-én virradóra ismeretlen tettesek feltörték Pinke András földműves (Felsőkirályos ráchégyi szőlő-jének préházát majd a zártalan pincébe men-tek és onnan 25 liter ubjort, egy korsót, egy egy csöví vadászfégyver összesen 12 kor. ér-tékben elloptak. Csurgai Horváth Ferenc (Szár-csa-u. őrhalmi szőlőjét is feltörték f. hó 6-án virradóra. A betörők 7 liter bor elfogyasztása után eltávoztak.

LEGJOBB CIPÓTISZTÍTÓSZER

NIGRIN

mely a legpompásabb fényt adja és a bőrt tartóssá teszi. NIGRIN egészségi szempontból melegen ajánlható, mert NIGRIN folytonos használatánál is a bőrt legmentesebben ei nem zárja, úgy hogy a láb kipárolgását nem akadályozza.

ST. FERNOLENDT, Bécs
cs. és kir. udvari szállító.

Mindenütt kapható!

— Rövid hírek.

Betörés. Héj Imresimor-utcai mészárszékébe vasárnap éjjel ismeretlen tettes álkulccsal be akart hatolni. Az ajtó azonban villamos csengővel van ellátva, mely az ajtó kinyitását a házbelieknek jelezte. A betörő úgy látszik megneszelte a dolgot s anélkül, hogy valamit is elvitt volna, elmenekült. A rendőrség nyomoz a betörő után.

Virtus. Pomozi Gyula és Bandiz István f. hó 5-én éjjel a Kosuth utcában összeverekedtek, miért a rendőrség 25 korona pénzbüntetésre, illetve 2 napi elzárásra ítélte őket.

Eltűnt. Ujfalu Mihály nagyperkálai mezőőr a múlt héten eltávozott hazulról azzal, hogy világgá megy. Hozzátartozói tréfának vették kijelentését, Ujfalusi azonban még maig sem tért haza. Aggódo családja bejelentette az esetet a csendőrségen, mely kutat az eltűnt Ujfalusi után.

Takaréktüzhely különlegesek, valódi dr. Meidinger kályhák, vas és rézbutorok, gyermekágyak és kocsik nagy választékban. Márkus Simon Fia lakatosnál Jókai-utca 16.

VIDA ELEK kárpitos és díszítő, Székesfehérvár, Megyeház épülete. Teljes fel-lőlőség mellett csakis elsőrendű munkák.

Színház.

Szombat, dec. 4.

A mozdópósta. Guthi Soma vigjátéka. Guthi Somától mindig valami mókás, bohó történetet várunk. Ezt a darabot — úgy látszik — nagyon is sürög mngrendelésre gyártotta, annyira sürgősen, hogy pl. a második felvonásban egyáltalán nem tudjuk, hogy miért nevéünk, hogy mit miért szőtt bele a szerző a darabjába. Sőt többet mondunk, az egész darabnak olyan vékony a meséje, hogy a tarka mókázások közt szinte egészen eltűnik. Nem is veszdődik a leírásával. Csak annyit jegyezzünk meg, hogy a közönség nagyon gyengén érdeklődött iránta s az érdeklődés hiányával igazán nem vesztett semmit.

Vasárnap, dec. 5.

A somogyi parasztok. Népszínmű. Bemutató. A színművek közt nem ismerem Török Ist-vánt. Egyéniségét, illetőleg tudását egyedül eb-ből a darabból bírálom. Akárki legyen, de egyet, az amerikai kivándorlók vég nélküli átkát, magyar nemzetünket gyilkoló borzalmas hatását nagyon jól ismeri. Tudom, hogy sokan kifogásolják a darab dramaturgiai szabályellenességeit, mások talán több élénkséget, több leleményességet szeretnének benne látni. Én egyet néztem és láttam, azt, hogy ezeknek a lelkeknek tragédiája, kegyetlen végigkínálódása szakasztott így folyik le. Én láttam ezeket a gyötördéseket, végighallgat-tam a panaszaikat s mikor a színpad párbeszé-deit hallottam, azt mondtam, hogy én ezeket a kifejezéseket szóról-szóra mind ismerem már. Az életben minden így szokott történni az utolsó vergődésig. És újra fölkel a lelkemben a gyű-lölet, újra érzem, hogy mily irizatos rendeket hasít az amerikai kivándorlás a mi népként so-raiban — nemcsak a számbeli tömeget értem, hanem a családélet katasztrófáit is, a melyekbe lépten-nyomon belebotlunk.

A tartalom egészen egyszerű. Bojtor Illés (Kovács), meg a többi somogyi parasztok elmen-nek Amerikába — pénzért. Bojtor itthon hagyja fiatal feleségét, meg a kis fiát. Jön a nyomoru-

ság az asszonyra, aztán a váltó, meg a végre-hajtás. Hozzá az uráról se hall hirt. A többi el-hagyott asszony megkereste és megtalálta a maga párját. Bojtorét (Verő) hiába csábítják, hű ma-rad az ura emlékéhez, míg a sok baj, meg Ta-kács Mátyás, a tyukász (Déri) meg nem környé-kezi. Ezt a jelenetet ketten igazán művészielen játszották. Aztán egy vig napon megjönnek az amerikaiak, Bojtor is. Van átközödés, majdnem gyilkosság. Valahogyan aztán rendbbe jönnek, mert nem lehet másként, de a boldogságukat többé nem találják föl soha.

A darab egész tartalma egy élő valóság. A ki megnézi, ezt keresse benne, ne egyebet. Különösen ne nézze a darab végjelentését, a mely ugyancsak nem elégti ki a sablonszerű költői igazságszolgáltatást. De megvizsgálódhatunk, mert az élet szintén szeszélyes szokott lenni és nem szokta keresni az egyformaságot.

Verő, Déri, Kovács szépen és ambícióval játszottak, szóval nem azt nézték, hogy a pub-likum nagyobbik fele a karzaton foglalt helyet s a páholyok közönsége hidegen távol tartotta magát.

Reméljük, hogy Szalkai direktor ad meg módot ennek a darabnak a megnézésére, a mely valóban nemzeti missiót teljesít egy *kivándorló* országban. Mert — tessék megjegyezni —: *Ma-gyarország kivándorló ország.*

Bilkei Ferenc.

Heti műsor:

Kedd Liliom. (Színmű.)

Szerda d. u. Peleskei nótárius.

„ este Édes teher. (Énekes bohózat.)

Csütörtök Jack a senki.

Péntek Elvált asszony. (Zóna.)

Szombat Szentgalleni kaland.

Gyötrelmesebb, kínosabb fájdalom a fogfájásnál alig van; ezer meg ezer ember szenved benne, pedig nem kénytelen vele, mert örökre megszabadul tőle az, aki Sztraka Menthol fogszappanját használja. Ára majolika szelencében 1 kor. melyhez a fogápo-lásról egy tudományos színvonalon álló értekezés van mellékelve. Gyógyít-rakban, drogériákban stb. kapható egykoronáért. 3 drbt. 3 korért bérmentve küld Sztraka gyógyszerész. Mohol.

Kapható: **Steiner Béla** drogueriában, Kossuth-utca és **Borbély Béla** fodrász-üzletében, Sas-utca.

Okszerű lóvasalást és a hi-bás patak kezelését eszközlöm, melyet állami tanfolyamon nyert oklevéllel igazolok.

A mélyen tisztelt közönség szives pártfogását kérve,

vagyok tisztelettel:

Mohos Béla

— okl. patkóló kovács és gépész. —
Székesfehérvár, József-u. 12. sz.
Ugyanott egy fiu tanulónak felvétetik.